

Minnesanteckningar från Lägesbild länets lantbruk 2023-05-30

Vårbruk och betessläpp är i full gång, men en kylig vår håller just nu tillväxten tillbaka. Torka i södra Sverige oroar nationellt, men i Jämtlands län finns fortfarande markfukt. Priset på gödselmedel och kraftfoder sjunker. Sjunkande avräkningspris på framför allt mjölk och en svag krona sänker lönsamheten.

Deltagare

Deltagare på mötet: Emma Gratte – Arla, Ann Rudsby - Jämtlands läns fåravelsförening, Simon Sundell, Simon Brändström och Helena Uppenberg - Norrmejerier, Lena Oskarsson och Pär Eriksson – Lantmännen, Lars Ahlin och Ann-Sofie Collin – LRF. Ann-Sofie företräder även Jämtlandsgården, Lena Kristoffersson - Maskinring Z, Anders Nilsson – Landshypotek, Marie Sjölin – Torsta, Frida Löf – Länsförsäkringar.

Från Länsstyrelsen: Peter Andrén, Eva Engström, Robin Åslund, Ann-Kristin Eriksson, Magnus Lindow, Britta Hamrén, Hanna Appelros och Agneta Andersson.

Deltog delvis, men hördes inte pga ljudstrul, gjorde: Ove Hansson-Nyléns Hugosson, Sigrid Tirén - Hushållningssällskapet, som har kompletterat via e-post och Eva Engström Länsstyrelsen.

Kom med inspel inför mötet gjorde: Lena Råghall

Lantbrukarnas arbetssituation (aktuellt just nu)

Det är fullt upp just nu med vårbruk och betessläpp. Några är klara med vårbruket, men andra har precis börjat. Sent vårbruk på flera håll. Markfukten varierar lokalt. Spannmål som såtts tidigt har kommit upp fint, men generellt är vallen och betena sega i år och behöver varmare för att växa ordentligt. Funderingar kring om vallskörden i länet kan bli senare i år än på sistone, på grund av kyla. Det är ”kallt men annars bra” hos oss, men söderöver flaggas för lägre vallskördar än normalt på grund av torka. Det finns en oro nationellt om risk för torrår.

Fåravelsföreningen rapporterar att lamningen är klar hos de flesta och verkar ha gått bra.

Marknad (mejeri och slakteri)

Konsumenter har i ökad grad valt bort mejeriprodukter och väljer oftare rabatterade varor och lågprisalternativ. Mjölkspriset till lantbrukarna har sänkts i flera steg under vintern och våren och för Norrmejerier genomfördes den senaste sänkningen så sent som igår. Båda mejeriföreningarna hoppas att trogna kunder ska komma tillbaka, nu när priserna i butik på mejerivaror har sänkts. Man jobbar hårt med kommunikationen ut till konsument och trycker på vikten av att konsumenten väljer mejeriföreningarnas produkter. Mejeriföreningarna behöver jobba tillsammans gentemot handeln och konsument.

Efterfrågan på regionalt kött är fortsatt stark. Från slakthåll rapporteras dock att djur som skickas till slakt ofta är lättare än tidigare år. Nu när betessäsongen startar kan det bli färre djur som skickas till slakt totalt sett. På slaktsidan är man också angelägen om god lönsamhet för mjölkföretagen, eftersom de är en stor del av motorn för slakten.

En risk med torkan i södra Sverige är att man kan tvingas sänka betalningen till bönderna även i Jämtlands län. En eventuellt ökad utslaktning under hösten skulle kunna medföra överskott på nötkött som måste pressas ut på en marknad.

Djuren (Fodertillgång, smittor etc)

Generellt inte någon brist på grovfoder, vilket möjliggör en anpassad utslussning av djuren på beten.

RS-smittan som varit intensiv längs norrlandskusten verkar inte ha drabbat Jämtlands län.

Läget utifrån djurskyddsaspekter för lantbruksdjur bedömer Länsstyrelsens djurskyddshandläggare som gott. De har inte uppmärksammat några trender, varken negativa eller positiva. Det är fortsatt en låg andel anmälningsärenden för lantbruksdjur.

Precis som i samhället generellt är det vanligare idag med psykisk ohälsa, även bland unga lantbrukare. Ekonomisk osäkerhet är en viktig faktor i detta.

Förnödenheter (tex utsäde, foder, gödsel)

Priset på handelsgödsel har störttykt under våren. Även kraftfoderpriserna har dalat. Men man måste också ha med i bakhuvudet

att den svenska kronan sjunker i värde. Detta påverkar priset på både gödsel och proteinfoder.

Utsäde är snart slut, men fröer finns kvar. Om någon har utsäde över så får man gärna höra av sig till säljare som kan hjälpa till att förmedla till behövande lantbrukare.

Priset på rundbalsplast ligger still just nu, men är dyrare än i fjol.

Ekonomi (företagens situation och näringen i helhet.)

Banker signalerar att läget inte är alarmerande just nu. Framöver kan det bli mer bekymmersamt, om avräkningspriserna sjunker mer än vad priserna på förnödenheter gör. Då blir det likviditetsproblem. Riksbanken förväntas höja styrräntan, i juni och september.

De investeringar som görs är främst för att effektivisera, mycket i landet i form av solpaneler. Större investeringar i en ny ladugård etc. får kanske vänta.

Förutsättningarna för att investera i jordbruk skiljer sig över landet. För att banker ska våga investera i jordbruk i Norrlands inland skulle det kunna behövas investeringsgarantier.

Reflektioner på mötet kring vikten av att ha en lönsamhet i grundproduktionen av mat. Och att mat i Sverige fortfarande generellt sett utgör en mindre andel av hushållsekonomin än i jämförbara länder i Europa.

Övrigt

En fråga lyfts om hur Länsstyrelsens beredskap är inför extrema vädersituationer, som torka. Länsstyrelsen nämner att krisberedskapen som vi byggde upp 2018 finns kvar och har utvecklats vidare. Lägesbildsmöten, som dagens möte, är en viktig del i detta, tillsammans med annan underlagsfakta.

Länsstyrelsens sida om riskförebyggande information kring väderhändelser:

<https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/samhalle/planering-och-byggande/klimatanpassning/riskforebyggande-information-kring-vaderhandelser.html>

Exempel på underlagsfakta är:

Markfuktighet (visar modellerade data ca 1 månad tillbaka i tiden och en prognos för ca 1 vecka framåt i tiden, uppdateras dagligen):

<https://www.smhi.se/vader/mark-och-vatten/markfuktighet-beta>

(information om tjänsten finns här:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/mark-och-grundvatten/markvatten-1.4547>)

Aktuell grundvattennivå (uppdateras varje tisdag kl. 12:00):

<https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/aktuella-grundvattennivaer/>

Framtida grundvattennivå (möjlig utveckling för de närmaste månaderna utifrån olika scenarier, uppdateras varje tisdag kl. 12:00):

<https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/framtida-grundvattennivaer/>

Vattenflöden (visar modellerade vattenflöden ca 1 månad tillbaka i tiden och prognos för 10 dagar framåt i tiden, uppdateras dagligen):

<http://vattenwebb.smhi.se/hydronu/> (information om tjänsten finns här: <https://www.smhi.se/data/hydrologi/vattenwebb/hydrologiskt-nulage-1.116163>)

Brandriskprognoser <https://www.smhi.se/vader/varningar-och-brandrisk/brandrisk>

Kommande möte

Nästa möte blir preliminärt fredag 7 juli.

Vid pennan Agneta Andersson och Hanna Appelros

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden